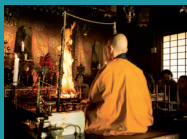

TE GAST IN

Japan

Maak kennis met het échte leven!

TE GAST IN **Japan**

Samenstelling en redactie

Kees van Teeffelen

Uitgeverij Informatie Verre Reizen

Colofon

Uitgave

Informatie Verre Reizen VOF

Postbus 1504, 6501 MB Nijmegen

T 024-355 25 34

E info@tegastin.nl

I www.tegastin.nl

Samenstelling en redactie: Kees van Teeffelen

M.m.v. Mirjam van den Berg, Diederik Plas en Ruud Rijsbaerman

Foto omslag: Bartosz Hadyniak/iStock.com

Vormgeving: Mike van de Mortel – Stollenberg.com

Druk: 2de geheel vernieuwde druk, september 2014

ISBN 978 94 6016 054 7

Andere uitgaven TE GAST IN:

Indonesië • Maleisië • Thailand • Myanmar • Vietnam • Laos • Cambodja • China • Zuid-Korea • India • Nepal • Bhutan • Sri Lanka • Egypte • Marokko • Cyprus • Turkije • Jordanië • Iran • Oman • Israël & Palestijnse gebieden • Ghana • Ethiopië • Oeganda • Kenia • Tanzania • Namibië • Zuid-Afrika • Guatemala & Honduras • Costa Rica & Panama • Nicaragua • Cuba • Curaçao • Suriname • Peru & Bolivia • Argentinië & Chili • Rusland & Oekraïne • Australië & Nieuw-Zeeland • VS & Canada

© 2014 Informatie Verre Reizen VOF

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van de auteurs en de uitgever.

Deze uitgave werd met de meeste zorg samengesteld. Indien deze toch onjuistheden blijkt te bevatten, kunnen uitgever en auteurs daarvoor geen aansprakelijkheid aanvaarden.

Inhoud

Land van tegenstellingen Mirjam van den Berg	5
Het ritme van de natuur Caroline van Ommeren	12
Vogels tellen in Hiroshima Mirjam van den Berg	18
Een verfijnde én betaalbare keuken Caroline van Ommeren	24
Spiritualiteit niet zonder commercie Mirjam van den Berg	31
Op zoek naar een schattig hondje Greetje Beekman	38
Baden met gebruiksaanwijzing Tertia Wiedenhof	42
Te voet over de postroute Caroline van Ommeren	48
Japan na 'Fukushima' Diederik Plas	54
Op pad met locals Kees van Teeffelen	60
Reisinformatie	69
Verdere informatie	80

Reuze octopus in winkelstraat in Osaka – Foto: Mirjam van den Berg

Land van tegenstellingen

Japan in één woord of zin omschrijven, is door alle tegenstellingen haast onbegonnen werk. Japan is alles en niets tegelijk. Het land van miljoenensteden en hete baden hoog in de bergen. Van uithangborden in de vorm van levensgrote bewegende zeebeesten en staren naar stenen in een Zen-tuin. Van razendsnelle Shinkansen-treinen en handgetrokken rijtuigen. Van manga en origami. Van keihard werken en vervolgens alles laten vallen wanneer de eerste kersenbloesem zich vertoont.

Nog een halve minuut te gaan. Het perron staat vol wachtende mensen, maar van de trein nog geen teken. Het zal toch niet? We hopen er bijna op dat deze trein te laat is, al is het maar twee minuten. Dat het onvoorstelbare alsnog gebeurt. Helaas, ijdele hoop. Soepeltjes glijdt de hogesnelheidstrein het station binnen. Deuren open, een stroom mensen eerst aan de ene kant eruit, de wachtende reizigers in keurige rijen opgesteld vervolgens aan de andere kant erin. Veiligheidssignaal, deuren dicht en binnen een minuut weer weg.

Niet heel veel meer tijd hadden we een paar dagen eerder om het roemruchte kruispunt van Shibuya (wijk in Tokio) over te steken. Zo geordend als de Japanse samenleving normaal gesproken is, zo chaotisch is dit kruispunt. Zebrapaden lopen horizontaal, verticaal en zelfs diagonaal over de weg. Duizenden voetgangers krioelen per oversteekbeurt door elkaar. Waar de meeste Japanners in het verkeer doorgaans keurig op hun

beurt wachten in de daarvoor aangegeven zone, lopen ze nu zelfs buiten de zebrapaden om zelf dan maar die éne diagonaal te trekken die nog niet met verf op de weg was aangebracht. Dat de stoplichten voor alle richtingen tegelijkertijd op groen gaan, én de neonverlichting rondom het kruispunt er een eigen ritme op nahoudt, geeft het geheel nog wat extra schwung. En als klapper op de vuurpijl: zodra het voetgangerslicht op rood gaat, is het vrij spel voor fietsers, auto's en bussen – ongeacht of iedereen al veilig aan de overkant is.

Bergtoilet

Eeuwenoude traditie en moderne technologie vloeien naadloos in elkaar over in het hedendaagse Japan. Neem Shirakawa-go, een dorp van amper 2000 inwoners hoog in de Japanse Alpen. Het heeft de status van Unesco Werelderfgoed te danken aan

Shirakawa-go in de Japanse Alpen – Foto: Mirjam van den Berg

de huizen gebouwd in *gasshō zukuri* stijl, waarbij de puntige rieten daken doen denken aan de samengevouwen handen van biddende monniken. Zo goed en kwaad als het kan, hebben de inwoners hun eigen levensstijl weten te behouden, ondanks het toenemende aantal (Japanse) toeristen. In de winter gaan de boerderijen schuil onder meters sneeuw. Bij hevige regen is de enige toegangsweg afgesloten. In de zomer bundelen de inwoners hun krachten om een aantal boerderijen van een nieuwe rietkap te voorzien. Er zijn rijstvelden, groentetuintjes en vooral heel veel bos en bergen.

's Avonds schuift de eigenaresse van onze *minshuku* (B&B) extra panelen tegen de veranda aan om de kou buiten te houden. Het is alles wat we van een traditioneel verblijf hadden gehoopt: hartelijke mensen die in rap Japans en veel gebaren ons iets duidelijk proberen te maken, een kamer van gevlochten *tatami* matten en papieren schuifpanelen – prachtig in al hun eenvoud –, slapen op een zorgvuldig uitgerolde *futon* en eten rondom de centrale vuurplaats, wederom op *tatami* matten. En dan doorbreekt een simpel toiletbezoek de idyllische reis terug in de tijd. Huisslippertjes uit, toiletslippertjes aan. Maar dan. Een hypermodern watercloset blinkt me tegemoet vanachter een rustieke houten deur. De temperatuur van de toiletbril kan met één druk op de knop aangepast worden aan de persoonlijke voorkeur. En ja, er is toiletpapier, maar ook een menu aan sproeistanden (al dan niet pulserend), diverse hoeken van waaruit het water de bezoeker kan reinigen (iets naar voren, wat meer naar links, een pietsie hoger – allemaal met een knopje te bepalen) en zelfs een scala aan droogmogelijkheden. Een toilet met ingebouwde föhn en dat in een bergdorp dat meer dan de helft van het jaar bedolven is onder meters sneeuw. Welkom in Japan.

Selectieve raad

Ook in de zoektocht naar levensgeluk mixen en matchen de Japanners al naar het hen belieft. Huisaltaartjes, zuiveringsrituelen en tempelbezoek zijn een vrijwel dagelijks terugkerend iets. Op het heilig verklaarde tempeleiland Miyajima vragen bezoekers en bedevaartgangers om advies door blind een briefje met wijze raad (*omikujī*) te trekken. Is de boodschap positief, dan nemen ze het briefje mee. Trekken ze daarentegen een negatieve omikujī, dan vouwen ze het na het gelezen te hebben dubbel en binden ze het aan een hek. Op die manier laten mensen hun eventuele pech achter, en nemen ze enkel geluk mee terug.

Een compleet andere manier van je geluk beproeven komen we tegen in de vele *pachinko's* (gokhallen) door het hele land. Compleet gebiologeerd zitten mensen achter een soort van flipperkast waarbij aan de lopende band kleine stalen balletjes omhoog geschoten worden die vervolgens via een kluwen van spijkertjes afgevoerd worden. Valt een balletje goed, dan begint het apparaat met veel gekletter de balletjes uit te stoten. Deze kunnen bij de balie ingewisseld worden voor aanstekers en sigaretten. Elders

Maiko's tijdens een theeceremonie – Foto: Mirjam van den Berg

kan men deze ‘waardevolle cadeaus’ ruilen voor harde yen. Pachinko is big business in Japan, naar schatting vijf procent van Japans Bruto Nationaal Product gaat in deze gokhallen om.

’s Ochtends sluiten de *salarymen*, uniform gekleed in zwarte broek met wit overhemd, aan in de rij voor hun *lattes* bij internationaal bekende koffieketens. Om in hun vrije tijd te breken met conformisme en hippere kleding uit de kast te trekken. De latte verandert moeiteloos in een delicaat kopje groene thee tijdens het bijkletsen in één van de vele theehuizen of parken. En nog altijd worden *maiko's* (leerling-geisha's) ingehuurd om de thee in een sierlijke ceremonie te bereiden tijdens (buurt)feesten of speciale gelegenheden.

Buigen en knikken

Een van de weinige constanten blijkt steeds de beleefdheid en gastvrijheid van de Japanners zelf te zijn. Natuurlijk, op een bevolking van bijna 130 miljoen neigt dat naar generaliseren, maar er zijn maar weinig plaatsen waar mensen zó hun best doen om je thuis te laten voelen in een compleet andere cultuur. Hoe klein of

eenvoudig de slaappleats ook, een kopje thee en welkomstkoekje liggen altijd klaar, net als een schone pyjama en slippers.

Treinconducteurs buigen wanneer ze de coupé binnenkomen en weer weggaan. Bij vertrek vanuit een hoofdstation stapt de volledige bemanning zelfs uit om een diepe buiging voor de wachtende reizigers te maken. Ook in restaurants, winkels en hotels valt het voortdurende knikken en buigen op. Je kan bijna niet anders dan zelf ook mee gaan doen.

Het valt ons op hoe behulpzaam mensen zijn. Zonder morren lopen voorbijgangers met je mee tot je het aanbevolen restaurant gevonden hebt. Wat soms nog best een uitdaging is, omdat veel restaurants slechts te herkennen zijn aan een kleine aanduiding hoog langs de gevel van het gebouw. Vanaf de straat heb je geen idee dat *the place to be* zich zes verdiepingen hoger bevindt.

Vooroordelen ontkracht

Misschien is het nog wel het duidelijkst om Japan te omschrijven met wat het allemaal niet is, en af te rekenen met enkele hardnekkige vooroordelen. De meeste mensen, zeker jongeren en yuppen tot een jaar of 45, schieten niet schuchter weg wanneer je hen iets in het Engels vraagt maar pakken hun smartphone-met-vertaalapp erbij. Desnoods bellen ze iemand die beter Engels spreekt om te vertalen en je zo alsnog te kunnen helpen.

Alleen reizen door Japan is prima te doen. Want alhoewel het Japanse schrift voor de gemiddelde buitenlandse reiziger onbegonnen werk is, staan de belangrijkste bestemmingen in zowel metro- als treinstations ook in het Engels aangegeven. Bovendien zijn alle perrons en metrohaltes voorzien van duidelijke cijfers én rijdt alles exact op tijd, waardoor je betrekkelijk

Per iPad sushi's bestellen – Foto: Mirjam van den Berg

gemakkelijk je weg vindt. En mocht het nodig zijn: loketbeambten zijn er in overvloed.

En dan de hamvraag: is een verblijf in Japan niet schreeuwend duur? Waarop het simpele antwoord luidt: niet duurder dan dat je het zelf maakt. Natuurlijk kan je een vermogen spenderen aan Kobe biefstuk, maar sushibarretjes waar je per iPad je eten bestelt wat vervolgens op kleine treintjes voorgereiden wordt, zijn ook een hoop lol, én beduidend goedkoper. De meeste warenhuizen hebben een etensafdeling in de kelder, waar je voor een paar euro een voortreffelijke lunch haalt, die je vervolgens op het dakterras van de bovenste verdieping van datzelfde warenhuis opeet. Hotels en B&B's variëren van schappelijk geprijsd tot zeer exclusief, net als in andere landen. En wie vooraf een Japan Rail Pass aanschaft kan voor betrekkelijk weinig geld van noord naar zuid reizen.

Wellicht hebben de Japanners zelf nog wel het beste begrip om hun land, cultuur en levenswijze te omschrijven: *Wabi sabi*. Vrij vertaald: de schoonheid van het onvolmaakte. Simpel en geraffineerd. Echt niet altijd perfect, maar heel vaak o zo mooi.

TE GAST IN Japan

De landenuitgaven TE GAST IN bevatten artikelen van meerdere auteurs die een speciale band hebben met een land. Zij schrijven op levendige wijze en met kennis van zaken over onderwerpen die hen na aan het hart liggen. Het geeft een opmerkelijk goed inzicht in de levenswijze en omgangsvormen van de bewoners van het land. Bovendien bevat elke uitgave nuttige reistips. Een aanrader voor iedereen die interesse heeft voor verre landen en wil weten wat er achter de schermen gebeurt.

Japan is een land van contrasten. Moderne technologie en eeuwenoude traditie vloeien naadloos in elkaar over. Shintoïsme en boeddhisme gaan hand in hand waarbij spiritualiteit zonder problemen gecombineerd wordt met commercie. Op hun zoektocht naar levensgeluk mixen en matchen de Japanners al naar het hen belieft. Huisaltaartjes, zuiveringsrituelen en tempelbezoek zijn een vrijwel dagelijks terugkerend iets. Tegelijkertijd beproeven velen hun geluk in *pachinko's*, gokhallen waar tenminste vijf procent van Japans BNP in omgaat. De natuur brengt ritme in het jachtige Japanse leven. In het voorjaar raken de Japanners in een koortsachtige opwindning als de *sakura* – de kersenbloesem – nadert. In de herfst volgt het bewonderen van de verkleurende esdoorns. In een land waar zoveel waarde wordt gehecht aan harmonie met de natuur, is het soms moeilijk te bevatten waarom de Japanse regering ook na de ramp in Fukushima blijft geloven in kernenergie. Wie door alle tegenstellingen de weg kwijt mocht raken in Japan, hoeft evenwel niet te wanhopen. Japanners zijn een beleefd volk en doen er alles aan om het hun gasten naar de zin te maken.

'TE GAST IN is het ultieme voorpretboekje'
Flying Dutchman Magazine

www.tegastin.nl